

Ministerstwo
Sportu

DKN-WN.461.8.2020

Sprawozdanie

**z realizacji programu Ministra Sportu
na lata 2015–2020, dotyczącego
zapobiegania korupcji w sporcie
„Nie bądź pionkiem w grze!”**

za rok 2019

Ministerstwo Sportu

Departament Kontroli i Nadzoru

luty, 2020 r.

I. Wprowadzenie

Korupcja, a w szczególności manipulowanie zawodami sportowymi, to jedna z najpoważniejszych patologii życia sportowego, która jest zjawiskiem etycznie i społecznie niepożądanym. Zachowania korupcyjne pozostają w sprzeczności z fundamentalnymi wartościami sportu i stanowią przykład patologicznego naruszania zasady fair play, wyznaczającej etyczny kanon sportu.

Zgodnie z konwencją Rady Europy w sprawie manipulowania zawodami sportowymi (Konwencja Macolin) ustawianie zawodów sportowych, zdefiniowano jako „zamierzone uzgodnienie, działanie lub zaniechanie mające doprowadzić do niewłaściwej zmiany wyniku lub przebiegu zawodów sportowych w celu wyeliminowania, w całości lub w części, nieprzewidywalnego charakteru tych zawodów dla uzyskania nienależnej korzyści dla siebie lub dla innych”.

Oznacza to, że manipulowanie zawodami sportowymi obejmuje wszelkiego rodzaju ingerencję w przebieg zawodów sportowych lub w ich wynik, niezależnie od przyczyny, która może dotyczyć samego sportu (w tym przypadku zysk finansowy powstaje pośrednio) lub też osiągnięcia zysku finansowego w sposób niezwiązany bezpośrednio ze sportem.

Manipulowanie zawodami sportowymi jest sprzeczne z zasadami uczciwego współzawodnictwa sportowego, gdyż to negatywne zjawisko wypacza nieprzewidywalność zawodów sportowych.

Ponadto dane światowe wskazują, że ustawianie zawodów sportowych może mieć także powiązania z działalnością przestępczą, w tym mającą międzynarodowy charakter, gdzie wpływ na przebieg czy wynik zawodów może być sposobem na osiągnięcie szybkiego dochodu, czy zalegalizowanie, dzięki zakładom bukmacherskim, środków zdobytych niezgodnie z prawem.

Skala oraz dynamiczny charakter tego negatywnego zjawiska, związane przede wszystkim z globalizacją i komercjalizacją światowego sportu, przemawiają za podejmowaniem sukcesywnych działań profilaktycznych, mających na celu zwalczanie ustawiania zawodów sportowych.

Biorąc również pod uwagę transgraniczność tego negatywnego zjawiska powyższe działania wymagają efektywnej międzynarodowej współpracy wszystkich właściwych podmiotów zaangażowanych w przedsięwzięcia w obszarze zwalczania korupcji w sporcie.

Obok działań o charakterze operacyjno-rozpoznawczym i dochodzeniowo-śledczym, za które odpowiadają przede wszystkim organy ścigania, kluczową rolę w zwalczaniu korupcji w sporcie odgrywają działania edukacyjne, w tym współpraca i skuteczna wymiana informacji między wszystkimi zainteresowanymi stronami, tj. organami ścigania, administracją publiczną, ruchem sportowym oraz podmiotami zaangażowanymi w działania w obszarze zwalczania manipulowania sportem.

Należy dodać, że potrzeba realizacji działań edukacyjnych w obszarze przeciwdziałania korupcji w sporcie, w szczególności manipulowania zawodami sportowymi, wynika z licznych zaleceń i rekomendacji UE.

Ministerstwo Sportu¹ podejmuje różnorodne profilaktyczne działania edukacyjne i informacyjne, które mają na celu przeciwdziałanie korupcji w sporcie, a zwłaszcza manipulowaniu zawodami sportowymi, służące m.in. ochronie uczciwości i etyki w sporcie, a także propagowanie pozytywnych postaw wobec podstawowych wartości sportu.

¹ Do 14 listopada 2019 r. Ministerstwo Sportu i Turystyki.

W ramach wspomnianych antykorupcyjnych działań edukacyjnych Ministerstwo Sportu podejmuje realizację kilku inicjatyw szkoleniowych, które w 2015 roku usystematyzowano w formie programu Ministra Sportu i Turystyki na lata 2015–2020 pn. „Nie bądź pionkiem w grze!”, którego nadrzędnym celem jest zapobieganie korupcji w sporcie poprzez m.in. podnoszenie świadomości środowiska sportowego na temat zagrożeń korupcyjnych, w tym w szczególności manipulowania zawodami sportowymi.

Program zakłada m.in. organizację szkoleń i zajęć edukacyjnych adresowanych do różnych środowisk sportowych, w tym młodych zawodniczek i zawodników, trenerów czy sędziów, uprawiających sporty najbardziej zagrożone zjawiskiem korupcji w sporcie. Ich uzupełnienie stanowią działania naukowo-badawcze i informacyjne.

Treści przekazywane w ramach poszczególnych projektów programu nawiązują bezpośrednio do aktualnego stanu prawnego, w tym przede wszystkim do przepisów art. 46–48 ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie².

Nadmienić należy, że wspomniany program jest realizowany w ramach skoordynowanej współpracy administracji centralnej (gdzie Ministerstwo Sportu jest jednocześnie koordynatorem programu), podmiotów odpowiedzialnych za wykrywanie i ściganie korupcji (Komenda Główna Policji, Centralne Biuro Antykorupcyjne) oraz ruchu sportowego (polskie związki sportowe, w tym m.in. Polski Związek Piłki Nożnej, ligi zawodowe i szkoły mistrzostwa sportowego), a także innych podmiotów zaangażowanych w obszar zwalczania korupcji w sporcie.

Warto zaznaczyć, że działania w zakresie zapobiegania korupcji w sporcie zostały uwzględnione w rządowych i resortowych dokumentach strategicznych, w tym w ramach Programu Rozwoju Sportu do roku 2020, w którym poświęcono uwagę problematyce korupcji w sporcie i jej przeciwdziałaniu w formie m.in. działalności edukacyjnej oraz działania 6.3. *Wspieranie edukacji antykorupcyjnej w środowisku sportowym* Rządowego Programu Przeciwdziałania Korupcji na lata 2018–2020.

Ponadto powyższy program wpisuje się w wytyczne, przyjętego przez Ministra Sportu, dokumentu pn. „Kodeks Dobrego Zarządzania dla Polskich Związków Sportowych”, który zawiera szereg rekomendacji dotyczących zwalczania, negatywnych zjawisk dla sportu, takich jak doping, korupcja czy dyskryminacja.

W ramach omawianego programu, w 2019 roku, zrealizowano następujące przedsięwzięcia:

I. Projekt realizowany w szkołach mistrzostwa sportowego

Projekt szkoleniowy „Zapobieganie korupcji w sporcie i ustawianiu zawodów sportowych w szkołach mistrzostwa sportowego” zakłada organizację i przeprowadzenie szkoleń antykorupcyjnych dla młodych sportowców w tego typu placówkach. Priorytetowo traktowane są szkoły działające w sportach, w których ryzyko korupcji jest największe.

Projekt jest realizowany przez Ministerstwo Sportu wspólnie z Komendą Główną Policji, przy wsparciu właściwych terytorialnie Komend Wojewódzkich Policji, a także polskich związków sportowych i dyrektorów poszczególnych szkół mistrzostwa sportowego.

1. Geneza działań w projekcie

- 1) W celu przygotowania realizacji projektu opracowano szczegółową koncepcję działań szkoleniowych oraz przeprowadzono pilotażowe szkolenie dla młodych zawodników Akademii Piłkarskiej „Legia” Warszawa w 2013 r.

² Dz. U. z 2019 r. poz. 1468, z późn. zm.

- 2) Projekt został oficjalnie zainaugurowany 15 października 2013 r. w Warszawie podczas konferencji warsztatowej „Przeciwdziałanie korupcji w sporcie”.
- 3) W latach 2013–2019 przeprowadzono łącznie 46 sesji szkoleniowych w 37 szkołach mistrzostwa sportowego z udziałem 2.014 młodych sportowców.

2. Założenia projektu szkoleniowego

Założenia projektu wypracowano wykorzystując doświadczenia dotychczasowych inicjatyw profilaktycznych realizowanych przez Ministerstwo Sportu i Turystyki oraz Komendę Główną Policji. Ponadto w określeniu treści programowych i grupy docelowej projektu pomogły m.in. uzgodnienia prowadzone podczas spotkań dyskusyjnych z przedstawicielami wybranych polskich związków sportowych, które wzięły udział w działaniach inicjujących projekt szkoleniowy, w tym Polskiego Związku Piłki Nożnej, Polskiego Związku Piłki Siatkowej, Związku Piłki Ręcznej w Polsce, Polskiego Związku Koszykówki, Polskiego Związku Rugby oraz Polskiego Związku Motorowego.

Mając na uwadze przewidywane efekty działań szkoleniowych, wskazano następujące cele projektu:

Cele główne:

- 1) podniesienie świadomości środowiska sportowego odnośnie korupcji w sporcie oraz manipulowania zawodami sportowymi,
- 2) przeciwdziałanie zjawisku korupcji w sporcie i ustawianiu zawodów sportowych.

Cele szczegółowe:

- a) utrwalenie wśród młodych zawodników postawy asertywnego reagowania w sytuacji zagrożenia korupcyjnego;
- b) zwrócenie uwagi ruchu sportowego na negatywny wpływ korupcji w sporcie oraz przypadków manipulowania zawodami sportowymi na wizerunek sportu;
- c) kontynuowanie efektywnej współpracy w zakresie przeciwdziałania korupcji w sporcie i manipulowaniu zawodami sportowymi między zainteresowanymi podmiotami;
- d) wzmocnienie dialogu administracji rządowej, organów ścigania i podmiotów środowiska sportowego;
- e) realizacja poprzez projekt zadań i działań określonych w Rządowym Programie Przeciwdziałania Korupcji na lata 2018–2020;
- f) propagowanie pozytywnych wzorców i postaw antykorupcyjnych w środowisku sportowym;
- g) identyfikacja priorytetów dla działań edukacyjnych w zakresie korupcji w sporcie.

Zajęcia prowadzone są w kilku modułach szkoleniowych:

- ogólna charakterystyka zjawiska manipulowania zawodami sportowymi;
- przepisy prawa karnego dotyczące korupcji w sporcie;
- sankcje dyscyplinarne danego związku sportowego w zakresie korupcji w sporcie;
- przykładowe afery korupcyjne z udziałem znanych sportowców;

- zbiór zasad właściwego reagowania w przypadkach zagrożenia korupcyjnego, a w szczególności propozycji ustawiania zawodów sportowych.

3. Realizacja projektu szkoleniowego w 2019 r.

Kadra prowadząca zajęcia szkoleniowe

Zajęcia szkoleniowe dla młodych sportowców w poszczególnych szkołach mistrzostwa sportowego prowadził pracownik Ministerstwa Sportu wspólnie ze specjalistami Wydziałów do walki z Korupcją Komend Wojewódzkich Policji w Katowicach, Kielcach i Łodzi. Nadmienić należy, że znaczne zwiększenie skali projektu byłoby możliwe poprzez dążenie do wyłonienia jego koordynatorów w poszczególnych szkołach mistrzostwa sportowego, którzy prowadziliby cykliczne zajęcia profilaktyczne we własnych szkołach.

Uczestnicy

Zajęcia szkoleniowe skierowano przede wszystkim do młodych sportowców w wieku od 15 do 20 lat, którzy uczęszczają do szkół mistrzostwa sportowego. Priorytetowo jako grupę docelową traktuje się zawodników uprawiających sporty, które są szczególnie narażone na ryzyko korupcji, a przede wszystkim zjawisko manipulowania zawodami sportowymi.

Przebieg projektu

Działania szkoleniowe prowadzone bezpośrednio z uczniami były wspierane przez wyznaczonych w szkołach opiekunów, przy akceptacji dyrektorów poszczególnych placówek.

W 2019 r. przeprowadzono 6 sesji szkoleniowych z udziałem 370 młodych sportowców uczęszczających do pięciu szkół mistrzostwa sportowego.

Realizacja tegorocznej edycji projektu była możliwa jedynie w wyszczególnionych szkołach mistrzostwa sportowego.

Zajęcia szkoleniowe zrealizowano w następujących placówkach:

Nr	Nazwa SMS	Sport	Termin szkolenia	Liczba uczestników
1.	Zespół Szkół Sportowych im. Olimpijczyków Polskich w Dąbrowie Górniczej	koszykówka, piłka siatkowa, pływanie i lekko atletyka	24.10.2019 r.	40
2.	Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 2 im. Miłośników Ziemi Śląskiej IX Liceum Ogólnokształcące Mistrzostwa Sportowego w Chorzowie	piłka nożna, piłka ręczna, biathlon	6.11.2019 r.	160
3.	Szkoła Mistrzostwa Sportowego Polskiego Związku Piłki Siatkowej w Spale	piłka siatkowa	15.11.2019 r.	90
4.	Zespół Szkół Ogólnokształcących Mistrzostwa Sportowego w Ostrowcu Świętokrzyskim	pływanie, piłka siatkowa, piłka ręczna, piłka nożna	20.11.2019 r.	40
5.	Szkoła Mistrzostwa Sportowego Polskiego Związku Hokeja na Lodzie w Katowicach	hokej na lodzie	21.11.2019 r.	40
RAZEM				370

Program szkolenia

Szkolenia prowadzono według poniższego programu:

1. Ogólna charakterystyka korupcji w sporcie (m.in.: zdefiniowanie korupcji dotyczącej zawodów sportowych, w tym zjawiska manipulowania zawodami sportowymi, a zwłaszcza w związku z udziałem w zakładach wzajemnych).
2. Przykładowe afery korupcyjne w europejskim sporcie.
3. Konsekwencje zachowań korupcyjnych w sporcie:
 - a) sportowe,
 - b) dyscyplinarne,
 - c) karne, w tym przepisy dotyczące korupcji w sporcie, określone w art. 46–49 ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie³.
4. Prezentacja i omówienie zasad właściwego reagowania w sytuacji korupcyjnej.

Treści szkolenia

Zajęcia szkoleniowe prowadzono w następujących modułach:

- *Ogólna charakterystyka korupcji w sporcie.*

Uczestnicy zajęć zostali wprowadzeni w tematykę zajęć. Szkoleniowcy przedstawiali najważniejsze zagadnienia i definicje dotyczące problematyki korupcji w sporcie, w tym w szczególności omawiano przypadki manipulowania zawodami sportowymi w poszczególnych sportach. Ponadto zarysowano schemat postępowania oszustów, którzy wpływając na sportowców, chcą doprowadzić do niewłaściwej, nieuczciwej zmiany przebiegu lub wyniku zawodów, zwłaszcza na potrzeby zakładów wzajemnych.

Podnoszono również problematykę manipulowania zawodami sportowymi w związku z udziałem w zakładach wzajemnych, dotyczących imprez sportowych oraz możliwego ryzyka uzależnienia od gier hazardowych.

- *Przepisy prawa karnego dotyczące korupcji w sporcie.*

W trakcie modułu przedstawiciele właściwej Komendy Wojewódzkiej Policji, korzystając z własnych doświadczeń, systematyzowali i poszerzali wiedzę uczestników szkolenia, omawiając szczegółowo obowiązujące przepisy prawne w zakresie korupcji w sporcie, określone w art. 46–49 ustawy *o sporcie*, a w szczególności przepisy dotyczące sprzedajności sportowej, przekupstwa sportowego, korupcji sportowej w związku z udziałem w zakładach wzajemnych, płatnej korupcji w sporcie oraz wyjaśniano klauzulę bezkarności.

- *Uregulowania dyscyplinarne, określone w danym polskim związku sportowym, wobec sprawców czynów podlegających odpowiedzialności dyscyplinarnej.*

Prowadzący przedstawili sankcje dyscyplinarne grożące sprawcom czynów korupcyjnych określone w wybranych sportach. Ponadto wskazywano, że zachowania korupcyjne mogą mieć negatywny wpływ na dalszy przebieg kariery zawodnika (autorytet i wiarygodność sportowca).

- *Zbiór zasad asertywnego zachowania w przypadkach zagrożenia korupcyjnego lub propozycji ustawiania zawodów sportowych.*

³ Dz. U. z 2019 r. poz. 1468 z późn. zm.

Szkoleniowcy zapoznawali uczestników z kodeksem postępowania zawierającym zasady właściwego reagowania w przypadku zagrożenia korupcyjnego i propozycji ustawiania zawodów sportowych. Zbiór zasad i dobrych praktyk został, na zlecenie Ministerstwa Sportu, opublikowany w formie ulotek profilaktycznych, które były dystrybuowane wśród uczestników szkoleń.

Fot. Front ulotki

Ministerstwo Sportu i Turystyki wspiera walkę z korupcją w sporcie i ustawianiem zawodów sportowych, które wpływają negatywnie na wizerunek sportu i są sprzeczne z fundamentalnymi wartościami sportu.

USTAWIANIE ZAWODÓW SPORTOWYCH (match - fixing)

Pamiętaj

Korupcja w sporcie

- to oszustwo sportowe, naruszające wartości i zasady w sporcie, takie jak uczciwość, fair play, szacunek dla innych zawodników;
- to naruszenie reguł sportowych, które grozi odpowiedzialnością dyscyplinarną;
- godzi w uczciwą rywalizację sportową, a jej sprawcy podlegają odpowiedzialności karnej określonej w ustawie o sporcie.

Ustawianie zawodów sportowych (match - fixing)

- to nieuczciwy wpływ na przebieg lub wynik zawodów sportowych, w celu uzyskania korzyści dla siebie i innych;
- może dotyczyć każdego sportu;
- często ma związek z zakładami bukmacherskimi.

- Nie ufaj ludziom, którzy coś Ci obiecują!
- Nie ujawniaj informacji dotyczących Twojego sportu!
- Nie obstawiaj zakładów dotyczących Twojego sportu!
- Nie przyjmuj żadnych nieoczekiwanych korzyści w związku z Twoją działalnością sportową!
- Jeśli otrzymasz propozycję korupcyjną lub zostaniesz poproszony o zmanipulowanie meczu - stanowczo powiedz „NIE”!

Fot. Wewnętrzna strona ulotki

Metody szkoleniowe

Zajęcia prowadzono w formie wykładowej, a wypowiedzi szkoleniowców podkreślały: multimedialna prezentacja oraz materiały filmowe, które wzbudzały szczególne zainteresowanie uczestników i jednocześnie były impulsem do dyskusji. Szkoleniowcy, w miarę możliwości, stosowali techniki zapewniające możliwą skuteczność szkolenia oraz wspierające realizację założonych celów.

Materiały szkoleniowe przygotowano w oparciu o treści programowe projektu oraz dane udostępnione m.in. przez organizacje: Transparency International, SportAccord, Deutsche Fußball Liga GmbH oraz Institut de Relations Internationales et Stratégiques.

Efekty szkolenia

Uczestnikom szkoleń przekazano podstawową wiedzę dotyczącą:

- zjawiska korupcji w sporcie, a w szczególności zjawiska manipulowania zawodami sportowymi, zwłaszcza w powiązaniu z udziałem w zakładach wzajemnych;
- odpowiedzialności karnej i dyscyplinarnej za działania korupcyjne;
- przykładowych zachowań korupcyjnych oraz przypadków manipulowania zawodami sportowymi w poszczególnych sportach;
- praktycznych umiejętności właściwego reagowania w sytuacji korupcyjnej oraz w przypadkach stanowiących naruszenie uczciwości i reguł współzawodnictwa sportowego.

4. Ewaluacja szkolenia

W celu weryfikacji treści programowych oraz części organizacyjnej zajęć każdorazowo przeprowadzano ewaluację szkoleń. Ewaluację prowadzono m.in. poprzez rozmowy z uczestnikami w trakcie szkoleń oraz przy pomocy anonimowych ankiet ewaluacyjnych zawierających ocenę punktową strony organizacyjnej i merytorycznej szkolenia, a także pytania otwarte.

Formularze ankietowe wypełniło łącznie 247 zawodniczek i zawodników uczestniczących w szkoleniach.

Należy stwierdzić, że łącznie 35 (14,4%) ankietowanych uczestników potwierdziło osobisty kontakt z korupcją w sporcie, co wskazuje na potrzebę kontynuacji profilaktycznych działań szkoleniowych skierowanych do młodych sportowców.

Ponadto odnotowano, że 67 sportowców (27,6%) brało udział w zakładach wzajemnych w obszarze sportu.

Większość ankietowanych uczestników (71%) dobrze oceniła prowadzone zajęcia szkoleniowe. Szkoleniowcy starali się jasno prezentować treści szkolenia, byli komunikatywni i starali się nawiązywać dobre relacje z uczestnikami. Większość ankietowanych (70,7%) potwierdziła przydatność przekazywanych informacji oraz pozyskanie wiedzy, która umożliwi właściwe reagowanie w sytuacji korupcyjnej (70,3%).

Ponadto odnotowywano uwagi dotyczące m.in. organizacji i sposobu prowadzenia szkolenia, które głównie dotyczyły pozytywnego wpływu filmów szkoleniowych oraz wydłużenia czasu trwania zajęć szkoleniowych. Ponadto wskazywano potrzebę skoncentrowania się na danym sporcie, większej liczby przykładów oraz w celu uatrakcyjnienia zajęć, zwiększenie interakcji względem uczestników. Odnotowano również pozytywne wskazania dotyczące przydatności przekazywanych treści.

Wśród wskazywanych propozycji działań dotyczących zapobiegania manipulowaniu zawodami sportowymi można wymienić – obok większego, w omawianym zakresie, monitorowania zakładów bukmacherskich – potrzebę edukacji, podnoszenia świadomości środowiska sportowego, nagłaśniania problemu i stosowania bardziej rygorystycznych kar.

Poniżej zamieszczono zbiorcze zestawienia odpowiedzi na pytania ankietowe

1. Jak oceniasz szkolenie?

Proszę wpisać znak „X” w wybraną kratkę (zastosowano skalę od 1 – ocena najniższa do 5 – ocena najwyższa)

	1	2	3	4	5
Treść zajęć:	6	16	63	89	73
Przydatność informacji:	8	26	63	60	90
Sposób prowadzenia:	16	38	62	64	67
Ocena ogólna zajęć:	4	22	48	105	68

2. Pomóż nam poprawić jakość szkolenia, przekazując swoje uwagi!

Proszę wpisać znak „X” w wybraną kratkę

	TAK	NIE	TRUDNO POWIEDZIEĆ
Jak uważasz, czy spotkałeś się już osobiście z przypadkami korupcji w sporcie?	35 (14,4%)	168	28
Czy kiedykolwiek brałeś udział w zakładach wzajemnych dotyczących zawodów sportowych?	67 (27,6%)	23	0
Czy działania takie, jak to szkolenie, są w Twojej opinii przydatne?	172 (70,8%)	0	2
Czy po szkoleniu będziesz wiedział jak się zachować w sytuacji korupcyjnej?	171 (70,4%)	0	1

* Należy nadmienić, że nie wszyscy ankietowani uczestnicy udzielili kompleksowej odpowiedzi.

5. Wnioski dotyczące dalszych działań antykorupcyjnych

- 1) zasadne jest kontynuowanie szkoleń profilaktycznych obejmujących różne sporty, a zwłaszcza najbardziej zagrożone zjawiskiem manipulowania ze względu na niemały odsetek (14,4%) uczestników projektu, którzy potwierdzili osobisty kontakt z przypadkami korupcji w sporcie;
- 2) niezbędne jest utrzymywanie efektywnej współpracy z Komendą Główną Policji i podmiotami ruchu sportowego w obszarze antykorupcyjnych przedsięwzięć edukacyjnych, profilaktycznych i informacyjnych;
- 3) w celu rozszerzenia skali antykorupcyjnego projektu szkoleniowego, wskazana jest kontynuacja wsparcia szkół mistrzostwa sportowego, podejmujących działania mające na celu kontynuację zajęć profilaktycznych w zakresie wymienionego projektu;
- 4) działania w obszarze zapobiegania korupcji w sporcie, a w szczególności manipulowania zawodami sportowymi wpisują się w zadania Rządowego Programu Przeciwdziałania Korupcji na lata 2018–2020.

II. Projekt realizowany w klubach piłkarskich pn. „Przeciwdziałanie korupcji i ustawianiu zawodów sportowych w klubach piłkarskich”

Jednym z przedsięwzięć podejmujących problematykę antykorupcyjną jest projekt szkoleniowy „Przeciwdziałanie korupcji i ustawianiu zawodów sportowych w klubach piłkarskich”, który jest kontynuacją projektu z 2014 r. skierowanego do młodych piłkarzy w klubach Ekstraklasy.

Wymieniony projekt zakłada szkolenia profilaktyczne skierowane do młodych piłkarzy w wieku od 15 do 18 lat we wszystkich klubach najwyższych klas rozgrywkowych (Ekstraklasa, pierwsza i druga liga). Projekt jest dedykowany piłce nożnej, co wynika z faktu, że sport ten jest znacznie narażony na zachowania korupcyjne i zjawisko manipulowania meczami piłkarskimi. Ponadto nadmienić należy, że szczególnie groźne są przypadki manipulowania zawodami piłkarskimi na potrzeby udziału w zakładach wzajemnych w obszarze sportu.

1. Streszczenie

- 1) założenia projektu „Przeciwdziałanie korupcji i ustawianiu zawodów sportowych w klubach piłkarskich” przygotowano wykorzystując w szczególności projekt szkoleniowy „Przeciwdziałanie korupcji w klubach Ekstraklasy” oraz materiały udostępnione przez organizacje Transparency International, SportAccord i projekty szkoleniowe prowadzone przez Bundesligę i francuski Institute for International and Strategic Affairs – IRIS;
- 2) projekt wdrożono zgodnie z postanowieniami trzyletniego Porozumienia z 19 lutego 2015 r. o współpracy szkoleniowej w obszarze przeciwdziałania korupcji i ustawianiu zawodów sportowych w klubach piłki nożnej zawartego między Ministrem Sportu i Turystyki, Komendantem Głównym Policji, Zarządem Polskiego Związku Piłki Nożnej oraz Zarządem Ligi Zawodowej Piłki Nożnej Ekstraklasa S.A. Powyższe Porozumienie zostało przedłużone do 31 lipca 2021 r.;
- 3) ogółem w 2019 roku wskazano 72 koordynatorów realizacji projektu, w tym w klubach najwyższych klas rozgrywkowych – 48, Komendach Wojewódzkich Policji – 17, a także pomocniczo w wojewódzkich związkach piłki nożnej – 7;
- 4) Ministerstwo Sportu wspólnie z partnerami projektu przeprowadziło szkolenie centralne, w których uczestniczyli wyznaczeni koordynatorzy realizacji projektu. Szkolenie miało na celu przygotowanie uczestników, w zakresie merytorycznym i dydaktycznym, do prowadzenia szkoleń antykorupcyjnych dla młodych zawodników w klubach piłkarskich na swoim terenie;
- 5) zajęcia szkoleniowe dla młodych piłkarzy były prowadzone przez klubowych koordynatorów wspólnie z wyznaczonymi policjantami właściwych Wydziałów do walki z Korupcją Komend Wojewódzkich Policji, we współpracy z koordynatorami wskazanymi w wojewódzkich związkach piłki nożnej;
- 6) można nadmienić, że począwszy od 2015 roku, w trakcie wdrażania projektu szkoleniowego, przeprowadzono szkolenia profilaktyczne z udziałem 10.170 młodych piłkarzy z wymienionych klas rozgrywkowych;
- 7) powyższy projekt wdrażany jest w ramach programu dotyczącego zapobiegania korupcji w sporcie pn. „Nie bądź pionkiem w grze!”.
- 8) uwzględniając mierniki powyższego programu można wskazać, że przeprowadzenie szkoleń antykorupcyjnych w 2019 r. zostało potwierdzone w większości

zaangażowanych klubów piłkarskich (60%) z udziałem 2.599 uczestników, co stanowi 125% zakładanej wielkości określonej w mierniku powyższego programu;

- 9) ponadto należy wskazać, że 131 (6,93%) ankietowanych potwierdziło osobisty kontakt z przypadkami korupcji w sporcie, co wprawdzie mieści się w granicach określonych miernikiem, ale potwierdza potrzebę kontynuacji podobnych szkoleń.

2. Założenia projektu szkoleniowego

Cele główne projektu:

- 1) podniesienie świadomości środowiska piłkarskiego odnośnie korupcji w sporcie oraz manipulowania zawodami sportowymi;
- 2) przeciwdziałanie zjawisku korupcji w piłce nożnej i ustawianiu meczów piłkarskich.

Cele szczegółowe:

- ✚ identyfikacja priorytetów dla działań edukacyjnych w zakresie korupcji w sporcie;
- ✚ utrwalenie wśród młodzieży piłkarskiej postawy asertywnego reagowania w sytuacji zagrożenia korupcyjnego;
- ✚ zwrócenie uwagi środowiska piłkarskiego na negatywny wpływ korupcji w piłce nożnej oraz przypadków manipulowania meczami piłkarskimi na wizerunek sportu;
- ✚ kontynuowanie efektywnej współpracy w zakresie przeciwdziałania korupcji w sporcie i manipulowaniu meczami piłki nożnej między zainteresowanymi podmiotami;
- ✚ wzmocnienie dialogu administracji rządowej, organów ścigania i podmiotów środowiska piłkarskiego;
- ✚ realizacja poprzez projekt zadań i działań określonych w Rządowym Programie Przeciwdziałania Korupcji na lata 2018–2020;
- ✚ propagowanie pozytywnych wzorców postaw antykorupcyjnych w środowisku piłkarskim.

3. Realizacja projektu szkoleniowego w 2019 r.

Projekt przeprowadzono zgodnie z postanowieniami Porozumienia z 19 lutego 2015 r. o współpracy w zakresie działań szkoleniowych w obszarze przeciwdziałania korupcji i ustawianiu zawodów sportowych w klubach piłkarskich zawartego między Ministrem Sportu i Turystyki, Komendantem Głównym Policji, Zarządem Polskiego Związku Piłki Nożnej, Zarządem Ligi Zawodowej Piłki Nożnej Ekstraklasa S.A.

Porozumienie zakłada realizację przedsięwzięcia do 31 lipca 2021 r. i określa główne zadania poszczególnych partnerów projektu, a w tym:

- 1) ze strony Ministerstwa Sportu: przygotowanie i przeprowadzenie antykorupcyjnych szkoleń centralnych skierowanych do wyznaczonych koordynatorów projektu, koordynację opracowania materiałów programowych oraz szkoleniowych dla cyklu szkoleń antykorupcyjnych oraz nadzór nad realizacją projektu szkoleniowego m.in. poprzez koordynację działań logistycznych, a w tym monitorowanie realizacji wybranych szkoleń antykorupcyjnych w klubach piłkarskich, a po ich zakończeniu dokonanie analizy i oceny efektywności przekazywanych treści szkoleniowych;

- 2) ze strony Komendy Głównej Policji: współpracę w opracowaniu materiałów programowych i szkoleniowych dla cyklu szkoleń antykorupcyjnych, wyznaczenie w Komendach Wojewódzkich Policji koordynatorów projektu oraz zaangażowanie merytoryczne pracowników Policji w przygotowanie i przeprowadzenie szkoleń centralnych, a także współpracę w organizacji szkoleń antykorupcyjnych w klubach piłkarskich;
- 3) ze strony Polskiego Związku Piłki Nożnej: zagwarantowanie efektywnej współpracy w opracowaniu materiałów programowych i szkoleniowych dla antykorupcyjnych szkoleń w klubach piłkarskich, współpracę przy realizacji projektu szkoleniowego poprzez m.in. wyznaczenie koordynatorów projektu we wszystkich wojewódzkich związkach piłki nożnej oraz we wszystkich klubach pierwszoligowych, jak również zapewnienie skutecznej organizacji oraz monitoringu realizacji szkoleń antykorupcyjnych we wszystkich klubach I ligi i zagwarantowanie efektywnej współpracy z przedstawicielami klubów uczestniczących w szkoleniach antykorupcyjnych;
- 4) ze strony spółki Ekstraklasa S.A.: zagwarantowanie efektywnej współpracy w opracowaniu materiałów programowych i szkoleniowych dla antykorupcyjnych szkoleń w klubach piłkarskich, współpracę przy realizacji projektu szkoleniowego poprzez m.in. wyznaczenie koordynatorów projektu we wszystkich szesnastu klubach Ekstraklasy, zapewnienie skutecznej organizacji oraz monitoringu realizacji szkoleń antykorupcyjnych we wszystkich klubach Ekstraklasy i zagwarantowanie współpracy z przedstawicielami klubów uczestniczących w szkoleniach antykorupcyjnych.

Dodatkowo wszyscy partnerzy projektu zobowiązali się do wzajemnej współpracy, wymiany informacji i dobrych praktyk podczas realizacji projektu oraz do promowania przedsięwzięcia, m.in. poprzez zamieszczanie odpowiednich informacji na swoich stronach internetowych.

Biorąc pod uwagę fakt, iż liczba klubów piłkarskich objętych tegorocznym projektem szkoleniowym jest znaczna, niezbędne było wyznaczenie koordynatorów realizacji projektu w klubach Ekstraklasy, klubach pierwszoligowych i drugoligowych oraz Komendach Wojewódzkich Policji, a także wojewódzkich związkach piłki nożnej. W związku z tym w 2019 roku wskazano łącznie 72 koordynatorów projektu, którzy m.in. mieli pełnić rolę „liderów” szkoleniowych, prowadząc zajęcia szkoleniowe dla młodych zawodników w wieku od 15 do 18 lat w klubach piłkarskich na własnym terenie.

W dalszej kolejności Ministerstwo Sportu wspólnie z partnerami wymienionego porozumienia przeprowadziło szkolenie centralne skierowane do wszystkich koordynatorów realizacji projektu, w którym uczestniczyło łącznie 80 osób. Szkolenie miało na celu przygotowanie uczestników pod kątem merytorycznym i dydaktycznym do samodzielnego prowadzenia zajęć antykorupcyjnych we własnych klubach piłkarskich.

Należy stwierdzić, że szkolenia profilaktyczne dla młodych piłkarzy prowadzone były przez zespoły złożone z koordynatorów wyznaczonych w klubach piłkarskich wspólnie ze specjalistami właściwych Komend Wojewódzkich Policji, a pomocą służyli również koordynatorzy wskazani w wojewódzkich związkach piłki nożnej.

Szkoleniowcy przedstawiali najważniejsze zagadnienia dotyczące problematyki manipulowania zawodami piłkarskimi. Ponadto zarysowano schemat postępowania oszustów, wpływających na sportowców, aby doprowadzić do niewłaściwej zmiany przebiegu lub wyniku zawodów piłkarskich. Dodatkowo prezentowano sankcje dyscyplinarne, które penalizują zachowania niezgodne z zasadami uczciwej rywalizacji sportowej.

Następnie koordynatorzy wyznaczeni w Wydziałach do walki z Korupcją w Komendach Wojewódzkich Policji, korzystając z własnych doświadczeń, omówili szczegółowo obowiązujące zagadnienia prawne w zakresie korupcji w sporcie, określone w art. 46–49 ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie, a w szczególności przepisy dotyczące sprzedajności sportowej, przekupstwa sportowego, korupcji sportowej w związku z udziałem w zakładach wzajemnych, płatnej korupcji w sporcie, w tym wyjaśniano klauzulę bezkarności.

W dalszej części szkoleniowcy przedstawiali także zasady właściwego reagowania w sytuacji zagrożenia korupcyjnego.

W trakcie szkoleń zwracano również uwagę na kwestię udziału środowiska piłkarskiego, a przede wszystkim młodych piłkarzy, w zakładach wzajemnych, zwłaszcza dotyczących meczów piłki nożnej oraz związanych z tym ograniczeń prawnych, szczególnie wynikających z przepisów dyscyplinarnych PZPN. Dodatkowo uwzględniono możliwe ryzyko uzależnienia od gier hazardowych, poprzez przygotowanie wystąpienia osoby mającej doświadczenie w tym zakresie.

Koordynatorzy zostali wyposażeni w przygotowane na ten cel materiały szkoleniowe przeznaczone do dystrybucji w klubach, w tym ok. 5 tys. broszurek informacyjnych, które zostały przygotowane przez Ministerstwo Sportu i Turystyki i zawierają m.in. katalog zasad właściwego reagowania w przypadku zagrożenia korupcyjnego.

Należy wskazać, że 31 klubów piłkarskich przekazało do Ministerstwa Sportu i Turystyki sprawozdania, co stanowi 60% ogólnej liczby klubów (52) należących do najwyższych klas rozgrywkowych. Powyższe sprawozdania stanowią potwierdzenie realizacji profilaktycznych szkoleń antykorupcyjnych i są jednocześnie miernikiem skutecznego wdrażania powyższego projektu prewencyjnego.

Zgodnie z przekazanymi sprawozdaniami koordynatorzy przeprowadzili szkolenia antykorupcyjne w 13 klubach Ekstraklasy oraz 9 klubach pierwszoligowych i 9 drugoligowych z udziałem około 2.599 młodych piłkarzy. Dodatkowo w warsztatach uczestniczyli opiekunowie i trenerzy szkolenia młodzieży, a w niektórych przypadkach także zawodnicy zespołu seniorskiego prowadzonego przez dany klub.

Należy również wskazać, że 21 klubów nie zostało ujętych w statystykach powyższego projektu w związku z brakiem wspomnianych sprawozdań z realizacji szkolenia antykorupcyjnego.

Szkolenia odbyły się w następujących terminach:

Klub	Data szkolenia	Liczba uczestników	Liczba ankietowanych	Potwierdzenie styczności z przypadkami korupcji w sporcie	Udział w zakładach bukmacherskich
Ekstraklasa–1263 uczestników					
Miedź Legnica	8.03.2019 r.	208	182	51 (6,12%)	184 (22%)
Wisła Kraków S.A.	11.03.2019 r.	100	23		
Jagiellonia Białystok SSA	11.03.2019 r.	56	56		
Korona Kielce	11-15.03.2019r.	153	80		
Gliwicki Klub Sportowy „Piast” Gliwice S.A.	11-12.03.2019r.	194	141		
Arka Gdynia SSA	12.03.2019 r.	100	58		
Górnik Zabrze	12.03.2019 r.	146	17		
Zagłębie Sosnowiec	25.03.2019 r.	75	75		
Wrocławski Klub Sportowy „Śląsk” Wrocław S.A.	4.04.2019 r.	18	18		
KKS Lech Poznań S.A.	23.04.2019 r.	35	35		
Pogoń Szczecin	24.04.2019 r.	35	35		
Wisła Płock S.A.	26.04.2019 r.	103	73		
Zagłębie Lubin S.A.	4.06.2019 r.	40	40		
Cracovia Kraków	Brak sprawozdania				
Legia Warszawa	Brak sprawozdania				
Lechia Gdańsk S.A.	Brak sprawozdania				
Razem Ekstraklasa		1263	833		
I liga–762 uczestników					
KS GKS 1962 Jastrzębie Zdrój S.A.	19.03.2019 r.	101	89	28 (5,3%)	132 (25%)
Wigry Suwałki	29.03.2019 r.	130	130		
OKS Odra Opole	5.04.2019 r.	114	-		
Drutex-Bytovia Bytów	8.04.2019 r.	40	29		
Stal Mielec	9.04.2019 r.	141	60		
GKS „Gieksa” Katowice S.A.	15.04.2019 r.	91	80		
TS Podbeskidzie S.A. Bielsko-Biała	16.04.2019 r.	42	42		
Bruk-Bet Termalica Nieciecza	12.04.2019 r.	28	28		
Tyski Klub S.A. w Tychach	18.04.2019 r.	75	70		
Stomil Olsztyn S.A.	Brak sprawozdania				
Chrobry Głogów S.A.	Brak sprawozdania				
Chojniczanka Chojnice	Brak sprawozdania				

Klub	Data szkolenia	Liczba uczestników	Liczba ankietowanych	Potwierdzenie styczości z przypadkami korupcji w sporcie	Udział w zakładach bukmacherskich
Warta Poznań	Brak sprawozdania				
RKS Raków Częstochowa S.A.	Brak sprawozdania				
Sandecja Nowy Sącz	Brak sprawozdania				
Garbarnia Kraków	Brak sprawozdania				
Puszcza Niepołomice	Brak sprawozdania				
ŁKS Łódź	Brak sprawozdania				
Razem I liga		762	528		
II liga – 574 uczestników					
Olimpia Grudziądz	27.03.2019 r.	-	-	52 (9,8%)	228 (43%)
CWKS Resovia Rzeszów	2.04.2019 r.	87	70		
Rozwój Katowice	2.04.2019 r.	73	64		
Toruński Klub Piłkarski ELANA S.A.	10.04.2019 r.	143	134		
Pogoń Siedlce	16.04.2019 r.	72	69		
Znicz Pruszków	17.04.2019 r.	20	13		
Ruch Chorzów	23.04.2019 r.	26	26		
KS ROW 1964 Rybnik	25.04.2019 r.	130	130		
KS Skra Częstochowa	26.04.2019 r.	23	23		
Górnik Łęczna	Brak sprawozdania				
Radomiak Radom	Brak sprawozdania				
Widzew Łódź	Brak sprawozdania				
GKS Bełchatów	Brak sprawozdania				
Stal Stalowa Wola	Brak sprawozdania				
Siarka Tarnobrzeg	Brak sprawozdania				
Gryf Wejherowo	Brak sprawozdania				
Błękitni Stargard	Brak sprawozdania				
Olimpia Elbląg	Brak sprawozdania				
Razem II Liga		574	529		

Treści i materiały szkoleniowe

Materiały szkoleniowe prezentowane podczas zajęć opracowano w Ministerstwie Sportu z wykorzystaniem danych udostępnionych przez organizacje: Transparency International, SportAccord, Deutsche Fußball Liga GmbH, oraz Institut de Relations Internationales et Stratégiques (IRIS).

Program zajęć szkoleniowych przewidywał prezentację zbioru zasad i dobrych praktyk, które mogą ułatwić młodym piłkarzom unikanie zagrożeń korupcyjnych w dalszej karierze sportowej oraz umożliwią kształtowanie właściwej postawy w podobnej sytuacji.

Należy podkreślić, że treści programowe dostosowano do wieku uczestników. Propagowały one zachowania zgodne z zasadami uczciwości rywalizacji sportowej. Jednocześnie miały na celu podnoszenie świadomości młodych sportowców odnośnie

negatywnego wpływu zachowań korupcyjnych oraz przypadków ustawiania meczów piłkarskich na wizerunek sportu.

Wspomniany zbiór zasad został opublikowany przez Ministerstwo Sportu w postaci ulotki profilaktycznej, dystrybuowanej wśród uczestników szkoleń. Zawiera ona przykłady asertywnego reagowania w sytuacji zagrożenia korupcyjnego i propozycji ustawiania meczów piłkarskich.

Projekt edukacyjny w zakresie przeciwdziałania korupcji i ustawianiu zawodów sportowych w klubach piłkarskich.
Partnerzy projektu:

Byłeś świadkiem korupcji w sporcie? Załóż to!

Przyłącz się do nas!
Bądź przeciwko korupcji w sporcie!

Pamiętaj o zasadach!

1. Nie ufaj ludziom, którzy coś Ci obiecują!
2. Nie ujawniaj informacji, dotyczących Twojego sportu!
3. Nie obstawiaj zakładów dotyczących Twojego sportu!
4. Nie przyjmuj żadnych nieoczekiwanych korzyści w związku z Twoją działalnością sportową!
5. Jeśli otrzymasz propozycję korupcyjną lub zostaniesz poproszony o zmanipulowanie meczu – powiedz stanowczo „NIE”!

Pamiętaj, jeśli masz jakies wątpliwości dotyczące korupcji w sporcie, ustawiania zawodów sportowych, czy zakładów wzajemnych, poproś kogoś o pomoc, zapytaj, albo skontaktuj się z właściwymi organami. Lepiej zadać trudne pytanie, niż działać niegodnie z prawem!

Projekt edukacyjny w zakresie przeciwdziałania korupcji i ustawianiu zawodów sportowych w klubach piłkarskich prowadzony wspólnie przez:

- Ministerstwo Sportu
- Komendę Główną Policji
- Polski Związek Piłki Nożnej
- Ekstraklasę S.A.

Fot. front ulotki

Fot. wewnętrzna część ulotki

Korupcja w sporcie – czym jest?

Korupcja w sporcie, a w szczególności manipulowanie zawodami sportowymi, to obok doping'u jedno z najpoważniejszych zagrożeń dla współczesnego sportu. Narusza fundamentalne wartości promowane poprzez sport, takie jak uczciwość, zasady fair play, czy poszanowanie innych uczestników współzawodnictwa. Manipulowanie zawodami sportowymi to forma oszustwa. Mora prowadzi do wypaczenia idei niesprawiedliwości zawodów sportowych.

Ustawianie zawodów sportowych przypomina współczesne formy bardzo dobrze zorganizowanego przestępczego procederu, gdzie często wpływ na wynik czy przebieg zawodów nie jest celem samym w sobie, a sposobem na osiągnięcie dochodu czy wygraną „brudnych pieniędzy” dzięki zakładom bukmacherskim. Niezwykle procederem tym zajmują się zorganizowane grupy przestępcze.

Jak uniknąć korupcji? Jak się zachować?

- 1) Nie ufaj ludziom, którzy coś Ci obiecują!**
W współczesnym świecie zawodników bardzo często pojawiają się osoby zainteresowane odniesieniem korzyści z tej znajomości. Bywa, że składają obietnice bez pokrycia. Ich intencją może być pozyskanie zaufania zawodnika, a potem jego wykorzystanie poprzez nakłonienie do udziału w korupcji. Pamiętaj, jeśli ktoś obiecuje Ci karierę sportową, a w zamian oczekuje Twojego udziału w korupcji, nie ufaj takim osobom! Najlepiej wyeliminuj ją ze swojego otoczenia.
- 2) Nie ujawniaj informacji dotyczących Twojego sportu!**
Jako zawodnik często dysponujesz informacjami, które są niedostępne dla opinii publicznej. Znasz szczegóły taktyki na nadchodzący mecz, wiesz więcej niż inni na temat formy prezentowanej przez kolegów na treningu, czy o ich kondycji. Informacje na ten temat mogą być wykorzystane przez osoby postronne do celów bukmacherskich. Pamiętaj, nie jest problemem to, że dysponujesz wewnętrznymi informacjami dotyczącymi Twojej drużyny – to naturalne. Od Ciebie jednak zależy, jak informacje te wykorzystasz! Uważaj z kim i na jaki temat rozmawiasz.
- 3) Nie obstawiaj zakładów dotyczących Twojego sportu!**
Zawodnik nie powinien brać udziału w zakładach wzajemnych dotyczących współzawodnictwa, w którym uczestniczy, a zasadniczo nie powinien obstawiać żadnych zawodów w swoim sporcie. Niektóre federacje, w tym piłkarska, a w ślad za nimi Polski Związek Piłki Nożnej, w swoich regulaminach dyscyplinarnych wprowadziły zakaz obstawiania wybranych bądź wszystkich zawodów w tym sporcie. Pamiętaj, jeśli masz wątpliwość, czy dany mecz możesz obstawiać, nie podejmij ryzyka, nie rób legal! Zalecamy, żebyś w ogóle nie korzystał z usług bukmachera, ponieważ cierpi na tym Twój autorytet i wiarygodność jako zawodnika!
- 4) Nie przyjmuj żadnych nieoczekiwanych korzyści w związku z Twoją działalnością sportową!**
Na zawodnika, zwłaszcza kiedy osiąga sportowe sukcesy, czyniący politycy. Cioczenie oferują różne atrakcyjne korzyści. Może to być rabat na zakup samochodów, czy drobny sprzęt elektroniczny. Bywa, że zawodnik nie zauważa, jak systematycznie korzysta z wsparcia osoby, czy grupy osób, których intencje nie zawsze muszą być czyste. Pamiętaj, nie ma nic za darmo! Jeśli ktoś oferuje Ci wartościowe prezenty, czy oferty korzyści w związku z Twoją działalnością sportową, jest wielce prawdopodobne, że będzie chciał coś w zamian. Może to być sposób na zmuszenie Ciebie do przyjęcia oferty korupcyjnej!
- 5) Jeśli otrzymasz propozycję korupcyjną lub zostaniesz poproszony o zmanipulowanie meczu – powiedz stanowczo „NIE”!**
Przyjęcie propozycji korupcyjnej i ustawianie wyników zawodów sportowych stanowi w Polsce przestępstwo. Zawodnik, który dopuścił się takiego czynu, ponosi również odpowiedzialność dyscyplinarną. Zawsze wypowie to katalizator nie jego kariery, a waga szybko zarobionych pieniędzy zmienia się w rzeczywistość bez pracy i z oszczadną reputacją. Pamiętaj, nigdy nie przewidyj sytuacji, w których ktoś może uznać, że jesteś skłonny przyjąć propozycję korupcyjną. Jeśli jednak do takich sytuacji dojdzie, powiedz stanowczo nie i poinformuj osoby w Twoim otoczeniu o każdym tego typu zdarzeniu!

O czym powinieneś pamiętać?

- Nie możesz brać udziału w zakładach wzajemnych, jeśli nie ukończyłeś 18 lat!
- Nie tylko Ty, ale i Twoja rodzina oraz najbliżsi znajomi nie powinni brać udziału w zakładach wzajemnych, bo wywołają to Twój wstyd!
- Jeśli masz jakiegokolwiek wątpliwości, czy byłeś świadkiem korupcji, zgłoś to komuś ze swojego otoczenia. Poczuj się tą informacją, bo może się okazać, że to Ty byłeś świadkiem przestępstwa lub przyjęcia oferty korupcyjnej, nawet jeśli nie miałeś takiego zamiaru!
- O każdym przypadku korupcji powinieneś zawiadomić Policję. To Twój spokojny obowiązek! Pamiętaj, że możesz to zrobić anonimowo. Musisz mieć też świadomość, że wyraża tego regularnie dyscyplinarny Polskiego Związku Piłki Nożnej!
- Nie bój się, że Twoje złozenie pomoże Ci o ichrozwazowo, czy donosieliwo. Nie ma nic złego w informowaniu o przestępstwie!
- Korupcja to nie tylko kwestia odpowiedzialności karnej czy dyscyplinarnej, to przede wszystkim sprawa Twojego sumienia!

Program zajęć warsztatowych

Zajęcia prowadzono zgodnie z następującym programem:

- 1) ogólna charakterystyka zjawiska korupcji w sporcie,
- 2) zjawisko korupcji w sporcie w ujęciu historycznym – przykłady afer korupcyjnych w piłce nożnej,
- 3) przepisy karne dotyczące korupcji w sporcie,
- 4) przepisy dyscyplinarne dotyczące korupcji w sporcie,
- 5) kodeks postępowania w przypadku zagrożeń korupcyjnych.

Efekty szkolenia:

Uczestnikom szkoleń przekazywano podstawową wiedzę w zakresie:

- charakterystyki zjawiska korupcji w sporcie, a w szczególności manipulowania zawodami sportowymi;
- odpowiedzialności karnej i dyscyplinarnej za działania korupcyjne;
- praktycznych umiejętności asertywnego reagowania w sytuacji korupcyjnej i propozycji manipulowania meczem piłkarskim.

Ewaluacja szkoleń

W celu weryfikacji rezultatów szkolenia oraz oceny skuteczności i wartości projektu szkoleniowego przeprowadzono ewaluację zajęć szkoleniowych. Wykorzystano do tego celu formularz ankiety ewaluacyjnej, opracowany wspólnie z partnerami projektu, a który pozwolił w sposób anonimowy zebrać informacje umożliwiające ocenę organizacji zajęć i przekazywanych w ich trakcie treści.

Ankiety wypełniło 1.890 osób uczestniczących w szkoleniach. Analizując wyniki sprawozdań z przeprowadzonych szkoleń (w załączeniu zbiorcze podsumowanie) można stwierdzić, że zajęcia w klubach piłkarskich były prawidłowo zorganizowane i przeprowadzone z należytą starannością. Szkolenia były prowadzone w formie warsztatowej i wykładowej oraz starano się podtrzymywać należytą koncentrację i aktywność uczestników. Wypowiedzi szkoleniowców ilustrowano, przygotowanymi przez Ministerstwo Sportu, prezentacją multimedialną, materiałami filmowymi oraz broszurą profilaktyczną, która zawierała m.in. kodeks zasad właściwego reagowania w przypadku propozycji korupcyjnej.

Szkoleniowcy dysponowali niezbędną wiedzą merytoryczną i starali się nawiązywać dobry kontakt z uczestnikami oraz inspirować do aktywnego udziału w zajęciach. W trakcie zajęć przedstawiano m.in. przypadki incydentów korupcyjnych o różnej charakterystyce, omawiano pojęcia korupcji w sporcie i zjawiska ustawiania meczów piłkarskich, jak również przepisy karne dotyczące korupcji w sporcie, a także reguły dyscyplinarne Polskiego Związku Piłki Nożnej obowiązujące w tym zakresie.

Należy dodać, że szczególne zainteresowanie uczestników wzbudzały prezentowane materiały filmowe, które ułatwiały dyskusję i omawianie konkretnych przykładów negatywnych zachowań znanych piłkarzy.

Można stwierdzić, że zgodnie ze wskazaniami ankietowymi szkolenia miały pozytywny odbiór, a tematyka cieszyła się dużym zainteresowaniem uczestników, którzy starali się przyswoić zasady właściwego reagowania w sytuacji zagrożenia korupcyjnego.

Jednocześnie warto podkreślić, że:

- a) łącznie 131 (6,93%) ankietowanych potwierdziło osobisty kontakt z przypadkami korupcji w sporcie, co potwierdza potrzebę kontynuacji podobnych szkoleń;
- b) 544 (29%) młodych sportowców wskazało, że brali oni udział w zakładach bukmacherskich;
- c) 83% ankietowanych uczestników szkoleń potwierdziło umiejętność właściwego reagowania w sytuacji korupcyjnej;
- d) 86% uczestników przyznało najwyższe oceny zajęć szkoleniowych;
- e) 79% sportowców potwierdzało przydatność przekazywanych informacji.

Najczęściej wskazywane przez ankietowanych propozycje przeciwdziałania korupcji w sporcie i zjawisku ustawiania meczów piłkarskich:

- 1) uczestnicy uznali, że najlepszym sposobem przeciwdziałaniu korupcji jest rozmowa, dobrze zgrany zespół, brak presji, dobra atmosfera drużyny oraz osób z nią związanych;
- 2) bardziej surowe kary (większe kary finansowe, pozbawienia wolności, wykluczanie z klubów, zawieszanie zawodników, dyskwalifikacje dożywotnie);
- 3) wykluczenia z klubów piłkarskich, zawieszanie zawodników;
- 4) konieczność informowania odpowiednich władz w momencie propozycji korupcyjnej;
- 5) likwidacja zakładów bukmacherskich lub zmniejszenie możliwości ich działania;
- 6) propagowanie szkoleń profilaktycznych o konsekwencjach działań korupcyjnych;
- 7) wzmożony nadzór nad rozgrywkami, klubami (działaczami), zawodnikami i trenerami, wprowadzenie większej przejrzystości finansowania klubów i zawodników;
- 8) ogólny dostęp policji do zakładów bukmacherskich;
- 9) egzekwowanie przepisów prawa;
- 10) większy nacisk w zapisach kontraktowych dotyczący zakładów bukmacherskich;
- 11) kampanie edukacyjne dotyczące przeciwdziałania korupcji i ustawianiu meczów piłkarskich dla zawodników grup młodzieżowych;
- 12) spotkania młodych zawodników z piłkarzami, sportowcami, autorytetami;
- 13) promocja etycznych wzorców.

Poniżej zamieszczono zbiorcze zestawienia odpowiedzi na pytania ankietowe:

1. Oceń, zaznaczając wybraną kratkę (zastosowano skalę od 1 – ocena najslabsza do 5 – ocena najwyższa)

	1	2	3	4	5
Treść zajęć:	0	27	220	704	860
Przydatność informacji:	7	43	253	593	903
Sposób prowadzenia:	11	46	170	580	929
Ocena ogólna zajęć:	0	18	168	640	986

2. Uczestnicy zaznaczają wybrane odpowiedzi

	TAK	NIE	TRUDNO POWIEDZIEĆ
Jak uważasz, czy spotkałeś się już osobiście z przypadkami korupcji w sporcie?	131 (6,9%)	1482	61
Czy kiedykolwiek brałeś udział w zakładach bukmacherskich?	544	1265	54
Jeśli tak, czy dotyczyły one piłki nożnej?	473	340	39
Czy działania takie, jak to szkolenie, są w Twojej opinii przydatne w zwalczaniu korupcji w sporcie?	1374	117	29
Czy po szkoleniu będziesz wiedział jak się zachować w sytuacji korupcyjnej?	1576 (83%)	33	81

4. Wnioski dotyczące dalszych działań:

- 1) wskazane jest wdrażanie projektu szkoleniowego w klubach piłkarskich niższych klas rozgrywkowych z uwagi na występujący odsetek ankietowanych uczestników, którzy potwierdzili osobisty kontakt z przypadkami korupcji w sporcie;
- 2) potrzeba kontynuacji powyższego projektu wynika również z wysokości odnotowanego odsetka młodych piłkarzy, którzy potwierdzili udział w zakładach bukmacherskich dotyczących sportu;
- 3) czynnikiem determinującym kontynuację projektu jest potrzeba podnoszenia świadomości młodych sportowców odnośnie zjawiska manipulowania zawodami sportowymi, konsekwencji karnych i dyscyplinarnych oraz negatywnego wpływu zjawiska na wizerunek sportu;
- 4) celowe jest omawianie z koordynatorami realizacji projektu doświadczeń zdobywanych podczas zajęć z młodymi sportowcami;
- 5) rozważenie zasadności bardziej innowacyjnych rozwiązań szkoleniowych np. w postaci e-learningu;
- 6) wskazane jest dążenie do wypracowania mechanizmu poufnego zgłaszania przypadków manipulowania zawodami sportowymi, a nawet ich sygnalizowania („whistleblowing”);
- 7) działania podejmowane w ramach projektu będą wpisowały się w zadania określone w Rządowym Programie Przeciwdziałania Korupcji na lata 2018–2020.

III. Projekt szkoleniowy skierowany do przedstawicieli polskich związków sportowych

Powyższy projekt ma na celu m.in. przeciwdziałanie korupcji w obszarze zarządzania sportem, szczególnie w kontekście zarządzania w organizacji sportowej oraz przygotowania i przeprowadzenia wielkich imprez sportowych.

Problematyka szkolenia profilaktycznego przeprowadzonego przez Ministerstwo Sportu dotyczyła przede wszystkim obszaru manipulowania sportem, Konwencji Rady Europy w sprawie manipulowania zawodami sportowymi oraz funkcjonowania platformy krajowej, której działanie wynika z art. 13 powyższej Konwencji.

Szkolenie zostało skierowane do koordynatorów ds. walki z korupcją w sporcie wyznaczonych w polskich związkach sportowych w ramach Kodeksu Dobrego Zarządzania dla Polskich Związków Sportowych.

Zaproszenia zostały skierowane do wszystkich polskich związków sportowych, a w spotkaniu wzięło udział łącznie 32 uczestników reprezentujących 27 polskich związków sportowych. Powyższe zajęcia miały na celu omówienie szeroko rozumianej problematyki manipulowania zawodami sportowymi, którego zakres oddziaływania jest coraz szerszy, a zjawisko jest zagrożeniem dla każdego sportu.

Podczas szkolenia omawiano podstawowe zagadnienia dotyczące zjawiska korupcji, identyfikacji zachowań i zdarzeń korupcyjnych, w tym dotyczących manipulowania zawodami sportowymi. Dyskutowane przykłady pozwalały wypracowywać zasady pozytywnych postaw wobec zagrożenia korupcyjnego.

W trakcie szkolenia uzgodniono:

- 1) utrzymanie nawiązanej współpracy w zakresie działań w obszarze zwalczania manipulowania zawodami sportowymi, polegającej m.in. na wymianie właściwych informacji;
- 2) dążenie do wdrożenia reguł dyscyplinarnych dotyczących korupcji w sporcie, w tym manipulowania zawodami sportowymi;

- 3) dalszą współpracę z właściwymi podmiotami, w tym Ministerstwem Sportu, organami ścigania, a także podmiotem koordynującym obszar zwalczania manipulowania zawodami sportowymi.

IV. Inne działania

1. Międzynarodowa konferencja naukowa w zakresie ochrony uczciwości w sporcie.

Ministerstwo Sportu przeprowadziło międzynarodową konferencję naukową w zakresie ochrony uczciwości w sporcie, a w szczególności dotyczącą problematyki przeciwdziałania korupcji w sporcie, w tym manipulowaniu zawodami sportowymi.

Konferencja odbyła się 6 grudnia 2019 roku w PGE Narodowy w Warszawie, a wzięło w niej udział 76 uczestników. Wśród zaproszonych osób można wymienić przedstawicieli Ministerstwa Finansów, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministerstwa Sprawiedliwości, Ministerstwa Sportu, Policji, CBA, a także przedstawicieli Państwowej Akademii Nauk, Uniwersytetu Gdańskiego, przedstawicieli zespołu badawczego „Openfield” oraz osoby reprezentujące 46 PZS.

W szkoleniu wzięli udział również doświadczeni eksperci europejscy z zakresu problematyki zwalczania manipulowania zawodami sportowymi, w tym przedstawiciele agencji nadzorującej zakłady bukmacherskie online we Francji (ARJEL) oraz Ministerstwa Młodzieży i Sportu Bułgarii.

Nadrzędnym celem wydarzenia było podnoszenie świadomości środowiska sportowego odnośnie korupcji w sporcie, a zwłaszcza zjawiska manipulowania zawodami sportowymi, w tym szczególnie w powiązaniu z udziałem w zakładach wzajemnych, dotyczących zawodów sportowych, a także przewidywanych sankcji prawnych i dyscyplinarnych.

2. Działania wynikające ze współpracy międzynarodowej.

Obecnie jedyną umową międzynarodową wielostronną, która traktuje bezpośrednio o zwalczaniu manipulowania zawodami sportowymi jest Konwencja Rady Europy w sprawie manipulowania zawodami sportowymi, która została przyjęta 18 września 2014 r. (Konwencja Macolin)

Polska podpisała Konwencję Macolin 7 lipca 2015 r., zatem popiera cele oraz sposób ich realizacji wyrażony w Konwencji.

Celem konwencji jest zwalczanie manipulowania zawodami sportowymi służące ochronie uczciwości w sporcie i etyce sportowej w zgodzie z zasadą autonomii sportu.

Prace związane z powyższą problematyką prowadzone są przez, powołaną przy Radzie Europy, międzynarodową grupę ekspercką pn. „Grupa Kopenhaska”, która skupia kraje z funkcjonującą wspomnianą platformą krajową.

Ministerstwo Sportu jest zaangażowane w prace Grupy Kopenhaskiej, w tym podejmuje działania, mające na celu utworzenie Platformy Krajowej, która zgodnie z art. 13 Konwencji, zakłada koordynowanie działań w obszarze zwalczania manipulowania zawodami sportowymi.

W związku z powyższym utworzono nieformalną grupę operacyjną, składającą się z przedstawicieli właściwych ministerstw, organów ścigania, podmiotów sportowych oraz certyfikowanych operatorów zakładów wzajemnych. Nadrzędnym zadaniem powołanej grupy jest m.in. monitorowanie, pod kątem przypadków manipulowania sportem, nietypowych i podejrzanych zakładów wzajemnych dotyczących dużych przedsięwzięć sportowych, w tym np. Mistrzostwa Świata w Piłce Nożnej w Rosji w 2018 r., Mistrzostwa Europy w Piłce Ręcznej w 2018 roku.

Ogólnym celem wymienionej grupy operacyjnej jest zwalczanie manipulowania zawodami sportowymi służące ochronie uczciwości w sporcie i etyki sportowej.

Najważniejsze działania utworzonej grupy to przede wszystkim:

- 1) gromadzenie, a także rozpowszechnianie wśród właściwych podmiotów informacji dotyczących zjawiska manipulowania zawodami sportowymi;
- 2) utrzymywanie współpracy międzynarodowej, w tym m.in. z Grupą Kopenhaską, skupiającą funkcjonujące platformy narodowe innych krajów europejskich.

Kolejnym krokiem będzie utworzenie Platformy Krajowej, której celem będzie m.in. pełnienie funkcji centrum informacyjnego, koordynowanie działań i gromadzenie informacji istotnych dla zwalczania manipulowania sportem, analizowanie informacji o nieprawidłowych i podejrzanych zakładach sportowych, a także wydawanie ostrzeżeń odnośnie poziomu zagrożenia manipulowaniem zawodami sportowymi.

3. Działania informacyjne

W ramach działań mających na celu utrwalanie zasad właściwego reagowania w sytuacji zagrożenia korupcyjnego, Ministerstwo Sportu opublikowało 5.000 sztuk broszurek profilaktycznych zawierających zbiór zasad i dobrych praktyk, które mogą ułatwić młodym sportowcom unikanie zagrożeń korupcyjnych w dalszej karierze sportowej oraz umożliwią kształtowanie postawy asertywnego reagowania w podobnej sytuacji. Wspomniane ulotki profilaktyczne dystrybuowano wśród młodych sportowców uczestniczących w szkoleniach w ramach antykorupcyjnych projektów szkoleniowych.

VII. Wskaźniki realizacji

Poniżej zestawiono wskaźniki realizacji projektów szkoleniowych w 2019 r., zgodnie z założeniami przyjętymi w Programie pt. „Nie bądź pionkiem w grze!”.

Lp.	Nazwa wskaźnika	Wartość planowana	Wartość osiągnięta	Główne realizowane działania	Uwagi i komentarze
Projekt szkoleniowy w szkołach mistrzostwa sportowego					
1.	Liczba szkół mistrzostwa sportowego objętych w danym roku projektem (w tym również szkół prowadzących szkolenie w więcej niż jednym sporcie).	5	5	W ramach tegorocznej edycji projektu przeprowadzono 6 sesji szkoleniowych w pięciu szkołach mistrzostwa sportowego (w Ostrowcu Świętokrzyskim, Katowicach, Dąbrowie Górniczej, Chorzowie, Spale).	W omawianej edycji w szkołach mistrzostwa sportowego wyrażano chęć kontynuacji projektu szkoleniowego z udziałem szkoleniowców projektu w charakterze prowadzących zajęcia. W pełni wykorzystano możliwości zespołu szkolącego oraz udziału sportowców w zajęciach w danej szkole.
2.	Liczba koordynatorów projektu w szkołach mistrzostwa sportowego.	5	Wdrażana jest idea kontynuacji projektu w zaangażowanych SMS		
3.	Liczba uczniów szkół mistrzostwa sportowego uczestniczących w danym roku w sesjach szkoleniowych w ramach projektu.	600	370 (62%)		
Projekt szkoleniowy w klubach piłkarskich					
1.	Liczba klubów piłkarskich uczestniczących w danym roku w projekcie (organizujących sesje szkoleniowe z udziałem zawodników w wieku 15–18 lat).	52	31	<ul style="list-style-type: none"> wyznaczono łącznie 71 koordynatorów realizacji projektu w klubach Ekstraklasy, I i II ligi oraz Komendach Wojewódzkich Policji, a także wojewódzkich związkach piłki nożnej; zorganizowano szkolenia centralne, w których uczestniczyło łącznie 80 osób spośród wyznaczonych koordynatorów projektu; przygotowano materiały programowe oraz szkoleniowe dla cyklu szkoleń antykorupcyjnych; koordynatorzy przeprowadzili szkolenia antykorupcyjne dla młodych sportowców w 13 klubach Ekstraklasy, 9 klubach pierwszoligowych oraz 9 drugoligowych, 	Część zaangażowanych klubów nie przekazała sprawozdań z realizacji szkolenia profilaktycznego.
2.	Liczba koordynatorów projektu w klubach piłkarskich, wojewódzkich związkach piłki nożnej, Komendach Wojewódzkich Policji.	85	71		Liczba koordynatorów każdego roku ulega niewielkim wahaniom.
3.	Liczba sesji szkoleniowych organizowanych w danym roku w klubach piłkarskich uczestniczących w projekcie.	52	53		
4.	Liczba zawodników klubów piłkarskich w wieku 15–18 lat uczestniczących w danym roku w sesjach szkoleniowych	2.080	2.599 (125%)		Podana liczba uczestników wynika

Lp.	Nazwa wskaźnika	Wartość planowana	Wartość osiągnięta	Główne realizowane działania	Uwagi i komentarze
	organizowanych w ramach projektu.			w których uczestniczyło 2599 młodych piłkarzy.	z przekazanych sprawozdań.
5.	Odsetek uczestników sesji szkoleniowych organizowanych w ramach projektu potwierdzających styczność z korupcją w sporcie.	8%	6,93%		Wartość zeszłorocznego wskaźnika wynosiła 10%.
Projekt szkoleniowy w polskich związkach sportowych					
1.	Liczba polskich związków sportowych, których kadra zarządcza uczestniczyła w danym roku w projekcie szkoleniowym.	36	27	Projekt w pełni wdrożono w latach 2015–2016. Natomiast w 2019 roku przeprowadzono szkolenie skierowane do przedstawicieli polskich związków sportowych – koordynatorów ds. walki z korupcją w sporcie wyznaczonych w PZS w ramach Kodeksu Dobrego Zarządzania dla Polskich Związków Sportowych. Szkolenie dotyczyło obszaru manipulowania sportem, Konwencji Rady Europy w sprawie manipulowania zawodami sportowymi oraz funkcjonowania platformy krajowej, wynikającej z art. 13 powyższej Konwencji.	W 2015 roku zorganizowano szkolenie dla polskich związków sportowych działających w sportach olimpijskich, natomiast szkolenia skierowane do związków działających w sportach nieolimpijskich przeprowadzono w 2016 roku.
2.	Liczba uczestników (przedstawicieli kadr zarządczych polskich związków sportowych) sesji szkoleniowych organizowanych w danym roku w ramach projektu.	72	32		W latach 2018–2019 przeprowadzono kolejne szkolenia skierowane do przedstawicieli PZS.
Badania naukowe					
1.	Liczba badań naukowych w obszarze korupcji w sporcie zleconych w danym roku	0	0	-	Badania naukowe w 2019 roku nie były planowane
2.	Liczba projektów szkoleniowych zakończonych coroczną oceną efektywności dokonaną na podstawie badań ankietowych uczestników projektów	3	3	Przeprowadzono ewaluację projektów szkoleniowych.	
Konferencje naukowe					
1.	Liczba konferencji naukowych organizowanych w danym roku w tematyce korupcji w sporcie	1	1	Ministerstwo Sportu zorganizowało międzynarodową konferencję naukową w zakresie ochrony uczciwości w sporcie, a w szczególności dotyczącą problematyki przeciwdziałania korupcji w sporcie, w tym manipulowaniu zawodami sportowymi. Konferencja, w której uczestniczyło 76	.

Lp.	Nazwa wskaźnika	Wartość planowana	Wartość osiągnięta	Główne realizowane działania	Uwagi i komentarze
				uczestników, odbyła się 6 grudnia 2019 r. w PGE Narodowy w Warszawie. Nadrzędnym celem wydarzenia było podnoszenie świadomości środowiska sportowego odnośnie korupcji w sporcie, a zwłaszcza tematyka manipulowania zawodami sportowymi, w tym szczególnie w powiązaniu z udziałem w zakładach wzajemnych, dotyczących zawodów sportowych, a także przewidywanych sankcji prawnych i dyscyplinarnych.	
Materiały informacyjne					
1.	Liczba broszur informacyjnych wydrukowanych w danym roku na potrzeby działań programu	5000	5000	Na zlecenie Ministerstwa Sportu wydrukowano broszurki informacyjne, zawierające zbiór zasad i dobrych praktyk, wspierających młodych sportowców w unikaniu sytuacji zagrożeń korupcyjnych. Broszurki dystrybuowano wśród uczestników szkoleń.	